

#3

Lesbrief #03 / Aflevering 3 Timmyland
Een eigen vlag, politie en rechter

WERKVORMEN
BIJ AFLEVERING #3

- **Wat mag in een rechtsstaat?**
- **Het Mes**

Wat mag in een rechtsstaat?

Omschrijving

Leerlingen krijgen 10 stellingen met betrekking tot de machtenscheiding en de rechtsstaat. Leerlingen selecteren welke 5 stellingen passen in een rechtsstaat en welke 5 niet. Na afloop toelichting en discussie.

LEERDOEL

Leerlingen leren de kenmerken van een rechtsstaat herkennen.

DUUR

20 - 30 minuten

KERNDOEL

Uitgaand van de SLO-lijst van kerndoelen voor burgerschap voor het PO sluit deze les aan bij:

- Kerndoel 36 PO (Oriëntatie op jezelf en de wereld): De leerlingen leren de hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger kennen.
- Kerndoel 3 PO (Nederlands): De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

INHOUDSLIJN

Dit sluit aan bij Inhoudslijn PO (Oriëntatie op jezelf en de wereld) > De samenleving > De organisatie van de samenleving (fase 3) (<https://www.slo.nl/sectoren/po/inhoudslijnen-po/inhoudslijnen-orientatie-jezelf-wereld/>):

- Inzicht krijgen in (het functioneren van) de parlementaire democratie in Nederland (staatsinrichting)
- Onderzoeken van indeling en werkwijze van openbaar bestuur op landelijk niveau.

De werkvorm stap voor stap

- 1 In deze aflevering van Timmyland wordt duidelijk dat een rechter niet zomaar iets mag bedenken maar zich moet houden aan de wet. En de leider van ons land moet zich ook aan de wet houden en mag zich niet met de beslissing van de rechter bemoeien. Nederland is dan ook een rechtsstaat. We gaan straks kijken welke stelling past bij een rechtstaat en welke niet.
- 2 Verdeel de klas in groepjes van twee. Deel de stellingen uit.
- 3 Elk groepje maakt een selectie. Bespreek de antwoorden klassikaal.

Kenmerken rechtsstaat

Aan welke kenmerken moet een rechtsstaat voldoen? Hier staan ze nog even kort op een rijtje.

- **Grondwet**
Hierin staan de belangrijkste wetten en grondrechten.
- **Legaliteitsbeginsel**
Je kunt alleen gestraft worden voor iets dat in de wet staat.
- **Burgers hebben gelijke rechten**
Iedereen is gelijk voor de wet.
- **Machtenscheiding**
Wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht zijn gescheiden.
- **Onafhankelijke rechtspraak**
De rechter is onafhankelijk.

Tip

Kijk rond in de rechtbank

In 'Kijk rond in de rechtbank' kom je meer te weten over ons rechtssysteem. Kun je ook een advocaat krijgen als je schuldig bent? Wat doet een officier van justitie? Welke mensen werken er nog meer in een rechtbank?

> [Kijk rond in de rechtbank](#)

Het Mes

Omschrijving

De leerlingen spelen een rechtszaak na waarin de zoon van de burgemeester wordt opgepakt vanwege het bij zich dragen van een mes.

LEERDOELEN

- De leerlingen weten hoe een rechtszaal eruit ziet en waar iedereen zit.
- De leerlingen kennen de verschillende stappen van een rechtszitting.
- De leerlingen maken kennis met de verschillende rollen tijdens een rechtszitting.
- De leerlingen maken kennis met de scheiding der machten. En dat een burgemeester zich niet mag bemoeien met een rechtszaak van zijn/haar kind.

DUUR

Circa 40 minuten

WAT HEB JE NODIG?

- Beamer
- Website: <https://schooltv.nl/link/kijk-rond-in-de-rechtbank/#q=>
- Voorbeeld van een rechtbanktekenaar: <https://nl.pinterest.com/adrienstanziani/>
- PowerPoint 'stappen van een rechtszitting'

KERNDOEL

Uitgaand van de SLO-lijst van kerndoelen voor burgerschap voor het PO sluit deze les aan bij:

- Kerndoel 36 PO (Oriëntatie op jezelf en de wereld): De leerlingen leren de hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger kennen.
- Kerndoel 3 PO (Nederlands): De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

INHOUDSLIJN

Dit sluit aan bij Inhoudslijn PO (Oriëntatie op jezelf en de wereld) > De samenleving > De organisatie van de samenleving (fase 3) (<https://www.slo.nl/sectoren/po/inhoudslijnen-po/inhoudslijnen-orientatie-jezelf-wereld/>):

- Inzicht krijgen in (het functioneren van) de parlemen-

- taire democratie in Nederland (staatsinrichting)
- Onderzoeken van indeling en werkwijze van openbaar bestuur op landelijk niveau.

De werkvorm stap voor stap

- 1 Bespreek de aflevering met de klas:

'In deze aflevering van Timmyland verzon Timmy een wet waarin saaie kleding verboden wordt.

- *Waarom denken jullie dat deze wet moeilijk te handhaven is?*
- *Hebben jullie een wet die je graag zou willen invoeren? Welke?'*

'In de aflevering heb je gezien dat Timmy zich bemoeit met een rechtszaak en de rechter vertelt welke straf hij moet geven. In Nederland verloopt een rechtszitting heel anders. Jullie gaan vandaag een rechtszaak naspelen en moeten er op letten dat het eerlijk gaat.'

- 2 Bekijk samen de website Kijk rond in de rechtbank. Dat is een 360-gradenplaat met de inrichting van een rechtbank.
- 3 Zorg dat het lokaal ingericht wordt zoals de rechtbank op de website. Zet de drie rechters centraal voorin de klas.

Tip

Kijk rond in de rechtbank

In 'Kijk rond in de rechtbank' kom je meer te weten over ons rechtssysteem. Kun je ook een advocaat krijgen als je schuldig bent? Wat doet een officier van justitie? Welke mensen werken er nog meer in een rechtbank?

> [Kijk rond in de rechtbank](#)

Het Mes (vervolg)

- 4** De klas speelt straks een rechtszitting na. Iedereen heeft een rol. Let op dat je in je rol blijft.

Verdeel de rollen:

3 leerlingen zijn rechters:

Zij oordelen of de verdachte een straf moet krijgen.

2 leerlingen zijn officier van justitie:

Zij eisen een straf tegen de verdachte.

2 leerlingen zijn verdachten:

Zij worden verdacht van een strafbaar feit.

2 leerlingen zijn advocaten:

Zij verdedigen de verdachte.

2 leerlingen zijn rechtbanktekenaars:

Zij maken een rechtbanktekening.

De overige leerlingen zijn journalisten:

Zij maken een kort verslagje van wat ze zien.

- 5** Lees voor:

'De afgelopen tijd zijn er vaker gevechten geweest met messen. De burgemeester wil dat er meer gecontroleerd wordt op wapens. De politie mag van de burgemeester controleren op wapens. De politie heeft een mes gevonden bij een jongen van 17 tijdens een fouilleeractie. Het is de zoon van de burgemeester. Hij wordt opgepakt en moet voor de rechter verschijnen.'

Laat de PowerPoint 'Stappen van een rechtszitting' zien. Speel vervolgens alle verschillende stappen van de rechtszitting na. Zorg dat de leerlingen telkens goed snappen bij welke stap van de rechtszitting ze aanbeland zijn en geef telkens 'de beurt' geeft aan de groepjes leerlingen die een rol hebben in die stap.

Stappen van een rechtszitting

- 1. De rechters komen binnen.**
Iedereen moet gaan staan als de rechters binnenkomen.
- 2. De rechters vragen de naam van de verdachte en vertellen dat de verdachte niets hoeft te zeggen.**
- 3. De rechters mogen vragen stellen aan de politieagent.** Daarna mogen de advocaat en de officier van justitie vragen stellen aan de politieagent.
- 4. De rechters mogen vragen stellen aan de verdachte.** Daarna mogen de advocaat en de officier van justitie vragen stellen.
- 5. De officier van justitie eist een straf.**
En licht toe waarom de verdachte deze straf moet krijgen.

- 6. De advocaat vertelt wat een goede straf zou zijn.**
Of dat de verdachte vrijspraak moet krijgen.

- 7. De verdachte heeft het laatste woord.**
Niemand mag daar meer op reageren.

- 8. De rechters doen een uitspraak.**
De rechters gaan 3 minuten naar de gang en verzinnen een straf. Ze leggen uit waarom ze deze straf geven.

- 6 Nabespreking:**

Vraag de leerlingen of ze denken dat het in het echt ook zo is gegaan.

In 2019 werd de 15-jarige zoon van de burgemeester van Amsterdam opgepakt, omdat hij een nepwapen in bezit had en had ingebroken. De burgemeester vertelde de politie dat ze wilde dat haar zoon geen speciale behandeling kreeg. Later kreeg de jongen een HALT-straf.

Tip

Kijk rond in de rechtbank

In 'Kijk rond in de rechtbank' kom je meer te weten over ons rechtssysteem. Kun je ook een advocaat krijgen als je schuldig bent? Wat doet een officier van justitie? Welke mensen werken er nog meer in een rechtbank?

> [Kijk rond in de rechtbank](#)